

ФОРМУВАННЯ ЕНІГМАТИЧНОЇ ОПТИМАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕНОГО ВИКОРИСТАННЯ РІШЕНЬ БЮДЖЕТУВАННЯ

Постановка проблеми. Для забезпечення оптимальної інноваційної стратегії підприємства досить важливо чітко визначити показники та критерії, тобто ті фактори за якими можливо робити судження про ступінь та повноту досягнення цілі (цілей) науково-технічного розвитку підприємства. При цьому необхідно відзначити той факт, що вибір показників і критеріїв забезпечення оптимальної інноваційної стратегії підприємства – чинників, які дозволяють робити судження про ступінь і повноту реалізації цілей, - являє в цей час одну із найбільш складних та дискусійних проблем.

Огляд (аналіз) останніх досліджень і публікацій. В свою чергу, в результаті проведеного дослідження поглядів та думок провідних вітчизняних і іноземних вчених-економістів з означеної проблематики, серед яких потрібно відзначити роботи [1-20] та інших, показує, що існуючий на цей час методологічно-інформаційний інструментарій бюджетування не використовується управлінським персоналом підприємств для забезпечення оптимальної інноваційної стратегії підприємства.

Формулювання завдання дослідження. У зв'язку з цим метою даної публікації є розроблення та обґрунтування потреби використання методологічно-інформаційного інструментарію бюджетування в забезпеченні оптимальної інноваційної стратегії підприємства.

Теоретико-методологічною основою роботи є діалектичний метод і основні положення теорії бюджетування. У процесі дослідження використовувалися такі методи: абстрактно-логічний (для теоретичного узагальнення і формулювання висновків); монографічний (при дослідженні теоретичних методик бюджетування, управління, забезпечення інноваційного розвитку підприємств); економіко-статистичний, розрахунково-конструктивний, порівняльний (при аналізі стану бюджетного забезпечення господарської діяльності переробних підприємств АПК Миколаївської області); метод економіко-математичного моделювання (при розробці моделей показників зведеного бюджетування забезпечення оптимальної інноваційної стратегії підприємства); графічний (при побудові схеми можливих напрямків інноваційних рішень в залежності від результатів бюджетування оптимальної науково-технічної стратегії підприємства) тощо.

Виклад основного матеріалу. Для забезпечення і підтримання ефективної інноваційної діяльності підприємства на потрібному рівні необхідно мати в наявності організаційно-економічний механізм, який на основі фінансового планування інноваційних показників дозволить виявити критичні і близькі до критичних зони (ринки, товари, ціни і інше) та визначити заходи по покращенню стану підприємства і підвищенню його конкурентоспроможності. В якості складової частини такого механізму пропонуємо використовувати систему бюджетування, як інструмента забезпечення інноваційного розвитку підприємств.

Бюджетування інновацій є одним із елементів фінансового планування господарської діяльності підприємства. Інноваційне бюджетування – всеохоплююче, систематичне і періодичне планування показників, які встановлюють імовірне досягнення цілей інноваційної стратегії підприємства з метою визначення пріоритетних напрямів в системі інновацій і надання рекомендацій для керівництва по забезпеченню оптимального інноваційного розвитку підприємств.

Одним із етапів формування методологічно-інформаційного інструментарію бюджетування є визначення основних інноваційних показників, які дозволять встановити оптимальні інноваційні стратегії підприємства. Такими показниками можуть виступати

наступні показники інноваційної діяльності підприємства: інноваційний прибуток (динаміка інноваційного прибутку, рентабельність продаж, рентабельність активів, рентабельність необоротних активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність власного і довгострокового капіталу, показник середньої норми рентабельності); чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (відношення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до активів, відношення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до необоротних активів, відношення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) до оборотних активів (коефіцієнт обертання оборотних активів), коефіцієнт обертання матеріально-виробничих запасів); виробнича собівартість реалізованої продукції (частка виробничої собівартості реалізованої продукції в чистому доході (виручці) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)); витрати на інновації (частка витрат на інновації в чистому доході (виручці) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)). Для встановлення та розрахунку цих як абсолютних так і відносних інноваційних показників, що надають можливість визначити оптимальність забезпечення інноваційної стратегії, потрібно використовувати дані усіх функцій управління підприємства (планування, облік, аналіз, регулювання).

Показники інноваційної діяльності щільно пов'язані з цілями науково-технічного розвитку: часткові цілі інноваційної діяльності (отримання максимально можливого чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (f_1), отримання мінімально можливої виробничої собівартості реалізованої продукції (f_2), отримання мінімально можливого рівня величини інноваційних витрат (f_3)), які сприяють досягненню генеральної цілі (F), яка полягає в отриманні максимально можливого інноваційного прибутку.

Як один із підходів до визначення методологічно-інформаційного інструментарію бюджетування інноваційної діяльності можна розглядати використання показників зведеного бюджетування забезпечення оптимальної інноваційної стратегії підприємства.

При проведенні бюджетування, перераховані вище показники повинні бути зведені в інформаційно-планові таблиці, які охоплюють визначений період.

Отримані результати зведеного бюджетування встановлення оптимальної інноваційної стратегії підприємства беруться за основу при розробці рішень відділами підприємства, орієнтованих на технічну, асортиментну і збутову політику суб'єкта господарської діяльності.

Плануючі різні показники інноваційної діяльності, планово-економічний відділ повинен розробити релевантні рішення, які допоможуть підприємству підтримувати вже досягнуті високі показники або покращити поточні і майбутні.

Усі економічно-цільові рішення можливо класифікувати за наступними напрямками, орієнтованими на забезпечення оптимальної інноваційної стратегії підприємства:

I. Рішення по активізації асортиментної політики підприємства.

1.1. Розширення асортименту продукції підприємства.

1.2. Перегляд асортименту продукції підприємства (зміна, диверсифікація, аналіз структури).

1.3. Підвищення якості продукції підприємства.

II. Рішення по активізації цінової політики підприємства.

2.1. Зменшення витрат.

2.2. Активізація стратегії ціноутворення.

2.3. Встановлення норми та маси інноваційного прибутку в залежності від ризику на різних стадіях життєвого циклу продукції.

III. Рішення в області активізації товароруху.

3.1. Розробка системи стимулювання торгових агентів.

3.2. Оптимізація каналів розподілення продукції.

3.3. Пошук нових постачальників.

IV. Рішення в області активізації просування продукції підприємства на ринок.

4.1. Організація товароруху через більш ефективні канали збуту продукції.

4.2. Перегляд бюджету.

V. Рішення в області кадрових питань підприємства.

5.1. Активізація політики стимулювання персоналу підприємства.

5.2. Скорочення витрат на персонал підприємства.

5.3. Активізація системи мотивації персоналу підприємства.

VI. Стратегічні рішення підприємства.

6.1. Перегляд стратегії розвитку підприємства.

6.2. Розробка нового плану інноваційного розвитку підприємства.

6.3. Активізація конкурентної боротьби підприємства на ринку.

Як показала практика, глибоке і ретельне бюджетування є необхідною передумовою прийняття управлінських рішень за результатами зведеного фінансового планування оптимальної інноваційної стратегії підприємства. Отримана інформація виступає конкретним виразником процесів, які імовірно будуть відбуватися на ринку. Без цієї інформації і її відповідної інтерпретації неможливе оптимальне функціонування і розвиток інноваційної діяльності підприємства.

Висновки. Наукова новизна одержаних результатів полягає в постановці, теоретичному обґрунтуванні, практичному вирішенні комплексу питань в забезпеченні оптимальної інноваційної стратегії підприємства з розширеним використанням бюджетного інструментарію.

У процесі дослідження одержано такий найсуттєвіший науковий результат.

Розвинуто положення щодо окремого напрямку використання рішень фінансового планування в управлінні інноваційною діяльністю підприємств, яке базується на більш повному використанні можливостей методологічно-інформаційного інструментарію бюджетування в забезпеченні оптимальної інноваційної стратегії підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягають у тому, що наукові результати дослідження й основні положення публікації доведені до рівня проектних системно-функціональних рішень, методичних розробок і практичних рекомендацій, які можуть використовуватися в управлінні господарською діяльністю переробних підприємств АПК в сучасній ринкової економіці.

Пропозиції щодо практичного застосування результатів дослідження прийняті до впровадження ВАТ «Конвеєрмаш» (Акт про впровадження № 24/35 від 29 січня 2009 р.) тощо.

Теоретичні розробки роботи використовуються в навчальному процесі Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, кафедри «Облік і економічний аналіз» (Довідка № 66-11/66-241 від 27.01.2011 року) тощо.

Серед перспектив подальших розробок з цієї теми особливою актуальністю, на наш погляд, відрізняється питання пов'язане з використанням методологічно-інформаційного інструментарію фінансового планування в оцінці ефективності ринків збуту продукції підприємства тощо.

Анотація

Розглянуто сучасний стан, виявлено недоліки і наведено пропозиції щодо формування концептуальних основ методологічно-інформаційного інструментарію бюджетування в забезпеченні оптимальної інноваційної стратегії переробних підприємств агропромислового комплексу.

Ключові слова: бюджетування, забезпечення, оптимальна інноваційна стратегія, переробні підприємства агропромислового комплексу.

Аннотация

Рассмотрено современное состояние, выявлены недостатки и приведены предложения по формированию концептуальных основ методологически-информационного инструментария бюджетирования в обеспечении оптимальной инновационной стратегии перерабатывающих предприятий агропромышленного комплекса.

Ключевые слова: бюджетирование, обеспечение, оптимальная инновационная стратегия, перерабатывающие предприятия агропромышленного комплекса.

The summary

The modern state is considered, failings are exposed and resulted suggestion on forming of conceptual bases of methodologically-informative tool of byudzhetrovaniya in providing of optimum innovative strategy of processing enterprises of agroindustrial complex.

Keywords: byudzhetrovanie, providing, optimum innovative strategy, processing the enterprises of agroindustrial complex.

Список використаних джерел

1. Амоша О. Підгрунття інноваційного розвитку / О. Амоша, А. Землянкін, Г. Моїсєєв // Вісник Національної Академії наук України. – 2006. - № 10. – С. 3-16.
2. Бабич О.В. Формирование инвестиционной политики предприятия / О.В. Бабич // Экономика и производство. – 2006. - № 1. – С. 26-29.
3. Бондін Ю. Стратегія інноваційно-технологічного розвитку ДП НВКГ «Зоря»-«Машпроект» / Ю. Бондін, Л. Федулова // Економіст. – 2006. - № 8(238). – С. 40-44.
4. Бурцев В.В. Ассортиментные программы: вопросы бюджетирования / В.В. Бурцев // Вестник машиностроения. – 2006. - № 5. – С. 78-82.
5. Бушуев С.Д. Модели и методы стратегического развития быстрорастущих организаций / С.Д. Бушуев, Н.С. Бушуева, А.М. Захаров // Управління проектами та розвитком виробництва. – 2006. - № 1(17). – С. 5-13.
6. Волосюк М. Підвищення ефективності регіонального управління інноваційним розвитком / М. Волосюк // Економіст. – 2006. - № 8(238). – С. 58-62.
7. Гилева Т.А. Стратегический подход к управлению развитием машиностроительного предприятия / Т.А. Гилева // Экономика и производство. – 2006. - № 1. - С.48-52.
8. Гришина Л. Інноваційний напрямок розвитку як шлях подолання проблемності регіону / Л. Гришина, Н. Буга // Економіст. – 2006. - № 8(238). – С. 54-58.
9. Денисенко М.П. Дослідження інноваційного розвитку підприємств легкої промисловості: стан і проблеми / М.П. Денисенко, С.В. Вовчок // Фондовый рынок. – 2008. - № 6. – С. 22-28.
10. Зозульов О.В. Маркетинг як основа інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств / О.В. Зозульов, М.О. Базь, Т.О. Царьова // Маркетинг в Україні. – 2007. - № 4(44). – С. 33-41.
11. Касич А.О. Стратегічні орієнтири інноваційного розвитку машинобудування України / А.О. Касич // Актуальні проблеми економіки. – 2007.- № 7.–С. 32-40.
12. Космидайло І.В. Проблеми інноваційного розвитку в Україні та шляхи їх вирішення / І.В. Космидайло // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - № 2. – С. 20-27.
13. Сліпачук О. Організація бюджетування в компанії / О. Сліпачук // Справочник экономиста. – 2009. - № 6. – С. 56-63.
14. Сліпачук О. Організація бюджетування в компанії / О. Сліпачук // Справочник экономиста. – 2009. - № 8. – С. 7-12.

15. Сліпачук О. Організація бюджетування в компанії / О. Сліпачук // Справочник економіста. – 2009. - № 9. – С. 7-12.
16. Сліпачук О. Організація бюджетування в компанії / О. Сліпачук // Справочник економіста. – 2009. - № 10. – С. 10-17.
17. Lorange P. Corporate Planning: An Executive Viewpoint / Peter Lorange. - N.J.: Prentice-Hall, 1980. - 2 p.
18. Фомин М. Постановка бюджетного управління в дійстві [Електронний ресурс] / М. Фомин. – Режим доступу: <http://www.intalev.ua/?id=9950>.
19. Шава О. Бюджетное планирование как способ управления предприятием [Електронний ресурс] / О. Шава. – Режим доступу: <http://www.intalev.ua/index.php?id=20514>.
20. Answerthink. Nearly Half of Companies Unprepared to Foresee and Deal with Sudden, Non-Financial Types of Risk. Study Concludes [Електронний ресурс] / Answerthink. - Режим доступу: http://www.answerthink.com/news_and_events/press_release_2002_detail.asp?id ent=234.